

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LV.

V Ljubljani, 7. februarija 1902.

List 6.

O potrebi posta.

(Za 1. postno nedeljo).

»Glejte, zdaj je prijeten čas; glejte, zdaj je dan izveličanja«.

II. Kor. 6, 2.

Kakor skrbna mati svoje otroke, tako uči sv. mati katoliška cerkev svoje vernike ter jih ljubeznivo opominja, naj dobro porabijo sv. postni čas. Saj zdaj so studenci milosti božje še posebno odprti zmučenim zemljanom. Sv. cerkev pa nam nudi tudi priliko, da si v teh Gospodovih dnevih z dobrimi deli preskrbimo zaklad v nebesih. Pred vsem nam priporoča za pričetni resni čas — post.

In to je brez dvoma najbolj primerno sredstvo, s katerim si moremo pri Očetu sirot nabrati zaslug za onostransko življenje. Ne le, da nam je post zaukazan po cerkveni zapovedi, nego ta način zatajevanja spodobi se nam posebno še zato, ker smo grešili, in ker je ob enem najboljši pripomoček, da nas še za bodoče ohrani na pravem potu.

Predno je stopil naš Gospod v javno življenje, podal se je v puščavo ter se ondi strogo postil. Nehote se moramo vprašati; »Zakaj se pač posti sin živega Boga?« Vera nam odgovarja, da zato, ker nosi greha sveta. Prevzel je naše grehe, a z grehi tudi pokoro...

Ta neskončna požrtvovalnost našega Izveličarja mora slehernega kristijana navdušiti, da zadene z veseljem na svoje rame malo breme zatajevanja, katero je nosil Jezus Krist le iz ljubezni do grešnega rodu; mi pa smo vsled svojih grehov k temu primorani.

Na nas teži prokletstvo izvirnega greha, zato se nam že splošno ne spodobi veselje, ra-

dost, vživanje . . . Popotniki smo v dolini solz, in takim more biti edin delež le žalost, otožnost, mrtvičenje . . . In prav ta resni duh pokore preveva vso cerkev, vse njene besede, naredbe in naprave v tej dobi. Ta resni duh je tudi duša postni zapovedi, katero sv. cerkev v teh dneh posebno poudarja svojim otrokom.

Postna naredba je gotovo povsem opravljena. S čim pa se je pričel prvi greh? Ali ni bila prav poželjivost po jedi? Ali ni mar Adam prav z zavžitim prepovedanim sadom razdril prvotno prijateljstvo s svojim Bogom? Vsled te grešne poželjivosti, moramo mi vsaj nekoliko zadostiti božji pravici, in sicer — s postom.

Prvi človek je pričel greh z vživanjem. Odrešenik pa je pričel delo odrešenja s postom. Adam je v raju jedel in grešil, Odrešenik se je v puščavi postil, da bi s tem zadostil za greh Adamov.

Komu naj mi sledimo, pač ne bo težko odločiti. Vsak pravi učenec Gospodov se mora v postnem času s svojim Učenikom vred podati v puščavo, da zadosti tam ne le za izvirni greh, temveč tudi za svoje pregreške.

S prvim grehom je naša narava izgubila svojo prvotno lepoto, postala je grešna . . . Sin božji je pač zadostil na križu užaljeni usmiljenosti božji, a nagnjenost za slabo je v nas ostala. Ne zadostuje pa, da se očistimo svojega greha, nego delati moramo na to, da se stalno zabranimo proti temu najhujšemu sovražniku Kristovih vojščakov. Sv. pismo pravi: »Ogibaj se slabega in delaj dobro!«

Netivo za greh nosimo mi sami v sebi, v svojem mesu, v svoji krvi, v vživanju, veselju in razkošju našega življenja. Iz tega netiva

vsplamti razdirajoč ogenj, naš najhujši sovražnik, ki nas skuša za vselej odtrgati od Gospodovega obličja.

Če se hočemo temu nasprotniku ubraniti, poiskati moramo njegov šotor ter ga v njem zadušiti. Napovedati moramo boj svojemu mesu in svoji krvi, to pa najbolje učinimo — s postom.

Če hočemo: da ogenj preveč ne bukne na dan, prilivati mu moramo le po malem olja, če hočemo, da se v naši krvi preveč ne nabira netivo za greh, krotiti moramo svoje telo s pritrgovanjem.

S tega stališča presoja tudi sv. cerkev post; v zatajevanju gleda ona le orožje proti — grehu.

Če omenimo konečno, da je post že od nekdaj v navadi v sv. cerkvi, je to za nas nov dokaz za to velepomembno sredstvo, ki nam pripravlja pot k našemu Očetu.

Posta torej ne priporoča le sv. cerkev kot skrbna varuhinja svojih otrok — ne, za post se poteguje tudi naše lastno dušno stanje. In če je temu tako, potem je gotovo za vsakega uda sv. katoliške cerkve potrebno, da vestno porabi sv. postni čas. Če se postimo res v cerkvenem duhu, zadamo s tem najhujši udarec svojemu sovragu — grehu, a ob enem se smemo zanašati, da nas Krist, v kojega družbi se zdaj v postnem času mrtvičimo v puščavi, enkrat srečno privede v večna svoja bivališča.

F. S. V.

Žalostni del sv. rožnega venca.

(Za postni čas.)

I.

Ki je za nas krvavi pot potil.

Njegov pot je bil kakor
krvave kaplje tekoče na
zemljo. (Luk. 22, 44.)

Trpljenje Jezusovo je podobno vrtu, v katerem rastejo mnogoštevilne, raznovrstne cvetlice. Prav postni čas pa kliče Izveličar krščanskim dušam z besedami visoke pesmi (5, 1.): „Pridi v moj vrt, moja sestra, moja nevesta! požel sem svojo miro s svojimi dišavami: jedel sem satovje s svojim medom: pil sem svoje vino s svojim mlekom: jejte, prijatelji, in pijte, in napijte se, preljubi!“ Kakor bi hotel reči: „Pridite in razveseljajte se nad miro zatajevanj, bridkostij in grenkostij, ki jih zapazite v vrtu mojega trpljenja: nad dišavami lepih čednostij, ki se v njem razširjajo, nad medom besedij, ki se tam

glase; nad vinom in mlekom ljubezni, ki se pretaka v studencu odrešenja.“

V vrtu začenja Gospod svoje trpljenje. V vrtu, v raju je bil storjen prvi greh. Tukaj je začel človek nepokorščino in odpad od Boga, tukaj se je povzdignil nad božje zakone. V vrtu raja se je začela bolezen, v vrtu Oljske gore naj se začne ozdravljenje; v vrtu se je začela smrt, v vrtu naj se začne življenje; v vrtu je zmagal hudobni duh prvega Adama, v vrtu naj stare drugi Adam njegovo moč; v vrtu se je začelo pogubljenje, v vrtu naj se započne odrešenje.

Napuh hoče popraviti z globokim ponižanjem. V vrt gre, ne da bi se radoval sadežev, nego da bi tu občutil bridko žalost, kakor je ni še nikdo poprej. Tu začenja postajati prestrašen, žalosten, otožen, tako da se mu izvije iz stiskanega srca vzdih: „Moja duša je žalostna do smrti.“ (Mat. 26, 38.) V molitvi, goreči molitvi si hoče olajšati stiskano srce. Moli prvič, drugič, tretjič, vedno gorečneje; strah, žalost, groza pa raste v njegovi duši. Dušna bolest njegova je tako velika, da je sam niti ne dopove, niti ne izrazi, izdajajo jo le krvave potne kaplje: one pričajo o smrtnih težavah, ki so obšle Izveličarja ob zapričetem delu odrešenja.

„Njegov pot je bil kakor krvave kaplje tekoče na zemljo.“ (Luk. 22, 44.)

V duhu je naš Odrešenik pregledal velikost greha, ki je razžaljenje Boga, stvarnika, gospoda, dobrotnika. V duhu je pregledal trpljenje dušno in telesno, ki ga čaka, da izbriše ostudni madež greha. Od bolesti mu upadejo naravne moči njegovega telesa do končne meje, človeška narava več prenesti ne more. Bolečin se hoče zgruditi njegovo utrujeno telo. Tu bi bil moral umreti Izveličar: bolečine so pretile ugonobiti mu dušo — priča temu je krvavi pot —, toda Bog je zaščitil naravni tek, poslal je iz nebes svojega angelja, „ta se mu je prikazal in ga je potrdil.“ (Luk. 22, 33.) Pokazal je Odrešeniku kelih trpljenja od prave strani, pokaže mu vse trpljenje kot izhajajoče iz Očetove volje. Pokaže mu veličastne nasledke grenkega trpljenja. Pokaže mu kraljestvo božje na zemlji, sv. cerkev z vsemi sv. nauki in zakladi bogatih dragocenih milostij: pokaže mu, da se bo njegova daritev ponavljala nešteto krat na altarjih kot pravna daritev. Ta daritev pa je sprava med Bogom in ljudmi. Pokazal mu trpljenje: kakor ključ do nebeških vrat. Pred temi nebeškimi vrati pa Božji Sin vidi neštete milijone pravičnih, spreobrnjenih nevernikov in spokorjenih grešnikov, ki bodo po za-

slugah njegovega trpljenja in bridke njegove smrti na vekov veke peli slavo trojedinemu Bogu.

S tem kelihom je potrdil Izveličarja angelj. Iz njegovih rok ga je sprejel in ga sklenil piti v odrešenje. Z božjim očesom je pregledal velikost trpljenja, ki bode zasulo vrzel, koja loči Boga od ljudij. Smrtne težave so ga obšle in v teh smrtnih težavah so začele rositi na zemljo odrešilne kaplje njegove krvi.

Krvavi pot — posledica strahu pred groznim trpljenjem zaradi greha. Zaradi greha je bil za vedno pahnjen angelj iz nebes, zavoljo enega greha je izgubil človek pravico do nebes. — Kako vclika je zloba greha! Pravico do nebes sklene Izveličar pridobiti zavrženemu ljudstvu, a v kakošnem trpljenju! Na Oljski gori v krvavem potu zamore govoriti besede: „O vi vsi, ki greste po poti! ozrite se in pogledajte, je li kaka bolečina, kakor je bolečina moja!“

Uprimo svoje oko v Jezusa, Jezusa od krvavega potu oblitega in pomislimo, kdo mu je povzročil krvavi pot! Neskončna pravičnost božja je zahtevala primerno zadoščenje za greh; zavoljo greha torej obliva krvavi pot našega Izveličarja. Zakaj ne odslovi angelja s kelihom trpljenja od sebe, zakaj se poda v tako silne smrtne težave? Zato, ker se človek ne mara podvreči božji postavi, zato ker v napuhu povzdiguje svoje zle misli — zato se poniža Bog-človek-Izveličar, zato on sklene trpeti za nas; zato sprejme kupo trpljenja, ki naj ga izpije na lesu sv. Križa, sprejme in sprejemajoč:

Trpi za nas v krvavem potu.

L. P.

Nedeljsko posvečevanje.

Vsak dan, vsaka ura zemeljskega našega življenja je dar Gospodov, dragoceni dar Njega, ki nas je iz ljubezni vstvaril, postavil na zemljo in odločil čas, da se pripravimo za sprejem v kraljestvo luči, za katero nas je odmenil. Vsak dan, vsaka ura naj nas dovaja bližje temu vzvišenemu cilju. Blagor njemu, ki skuša posvetiti dneve svojega življenja Gospodu, slavnostni dnevi nad zvezdami mu ne odidejo.

Vsak dan, vsaka ura našega življenja mora biti posvečena Njemu. Vsemogočni pa je odločil v proslavo svojega imena, v izveličanje naše duše eden dan v tednu. Stvarjenje sveta je trajalo šest dni, sedmi dan je bil dan počitku; odsev

tega naj se po božji volji zrcali v človeškem življenju. Šest dni je odmeril za delo, sedmi dan pa je bil dan počitku, praznični dan, sabotno posvečevanje. „Spomni se, da posvečuješ sabotni dan,“ govori Gospod Bog. „Šest dni delaj, sedmi dan pa je sabota Gospoda, tvojega Boga; ne opravljaj nobenega dela . . . V šestih dneh je namreč Bog vstvaril zemljo in nebo in morje in vse, kar je v njih, sedmi dan pa je počival. Torej je Gospod blagoslovil sabotni dan in ga je posvetil.“ (II. Moz. 20, 8—11.) Nobeden dan, nobena ura ne sme preteči brez namena; vse mora človek posvetiti Bogu, vse porabiti v dušno korist, niti trenutka ne sme onečastiti z grehom; vedno mu je vršiti čednostna dela, vedno iskati pravice božje. Ker pa je šest delalnih dni odsev šestdnevne stvarjenja, ker je človek po postavi obvezan v potu svojega obraza služiti si svoj vsakdanji, potrebni kruh, mora v tem oziru te dni res porabiti za delo, ker je to volja Božja; ker se z delom daje Bogu dolžna čast, ker si s tem nabira zaslug za večnost. Teh šest dni velja zunanjim pravilom, telesnemu delu: sedmi dan pa mora počivati, mora posvečevati sabotni dan; sam v se mora iti, neposredno mora občevati z Bogom, premišljevat mora svoj namen, skrbeti mora za dušno izveličanje. „Spomni se, da posvečuješ sabotni dan!“ Ta dan je Gospod blagoslovil, podoba večnega sabotnega odpočitka je, v katerem vsemogočni, neskončno blaženi vživa radost sam nad seboj. Znamenje mogočnega upanja nam je zares, da bomo kedaj tudi mi deležni počitka večne te sabote, ako se nam z milostjo božjo posreči brez nevarnosti, brez nesreče dokončati zemeljsko romanje.

Ko pa se je po vstajenju Gospodovem in poslanju sv. Duha začela v cerkvi nova zaveza, nova vrsta praznovanj in je po volji božji stopila nedelja na mesto stare sabote; ko je dalje sv. katoliška cerkev določila več praznikov v proslavo pomembnih skrivnostij iz življenja, trpljenja našega Gospoda Jezusa Krista in njegove smrti, v proslavo nebeške mu matere, v proslavo svetnikov: prenehala je stara postava o posvečevanju sabote, uveljavila se je cerkvena zapoved: „Posvečuj zapovedane praznike; bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sv. maši.“ (I. II. cerkv. zapoved.)

Kako potrebna, kako koristna je za nas taka zapoved! Kaj bi pač bilo z našo dušo, ako ne bi nikdar hrumnega zemeljskega vrvjenja pretrgalo praznično slavlje! Koliko blagoslova bi bilo deležno vse človeštvo, ako bi vsi priznali svojo mater sv. cerkev. Koliko blagoslova, ako

bi se vsi držali materinskih njenih navodil in bi vsi bili enega duha, sorodnih teženj za edino pravim namenom!

Človek ni zgolj duhovno bitje; saj njegova duša biva v mesenem telesu. Tvarna njegova teža ga vleče navzdol in ako počutki slede temu pritisku, kmalu je ves človek v vezeh, kmalu je priklenjen na zemljo. Čutnost, posledica izvirnega greha, je premočna: poželenje očij hlata po zemeljskih dobrinah, — poželenje mesa po čutnem uživanju, — napuh življenja ne išče prave velikosti v Bogu, prazna zemeljska čast ga prešinja in vodi, v njej išče veselja in utehe. Ako bi ne bilo po Bogu postavljene cerkve, ne bilo bi svečeništva. Ako bi ne bilo daritvenega altarja, učeče avtoritete; ako se ne bi nikdar oglasil iz visocih lin zvon in ne bi povabil ljudi v svetišče Gospodovo: je li misliti, da bi človek odložil vsakdanjo obleko posvetnih skrbij in oblekel praznično obleko, da posveti zbranega duha nebeškemu kralju, nebeški kraljici in nebeščanom praznični dan. Ako ne bi nikdar slišal opominja, naj povzdigne svoje oči in se ozre v nebo, ako bi bil tako nesrečen, da bi poznal le to edino skrb, s čim se obleče, s čim preživi — gorje potem človeku! Človek ne more živeti ob samem kruhu: človek potrebuje pred vsem besede, ki prihaja iz božjih ust. Kmalu bi izginila pred njegovimi očmi večnost, izginil bi čas. Uboga zemlja bi ga obvladala in on, ki je neumrjoč, stvarjen za večno luč — za Boga, bi zašel v temine, v katerih bi ga divje strasti tirale v valovje pregreh in bi ga odnesle v prepad večnega pogubljenja.

Prišel pa je Gospod na svet, da preišče in izveliča, kar je bilo izgubljenega. Podal se je v puščavo, da poišče tam izgubljene ovce in jih pridruži svoji čredi. Da svojo čredo obvaruje pred dušnim poginom, odredil je v pastirski svoji gorečnosti, v stari zavezi po svojem služabniku Mozesu, v novi pa po sveti cerkvi, da verni posvečujejo saboto, nedeljo in praznike. „Spomni se, da posvečuješ sabotni dan!“ „Posvečuj zapovedane praznike. Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sv. maši“.

Bogu posvečene dneve mora počivati delo, utihniti mora hrum svetnih opravil. Človek si mora prizadevati po Martinem izgledu, gledati mora na to, kako si izbere po Marijinem izgledu najboljši del, prizadevati si mora za to, kako preskrbi, kar je pred vsem potrebno. V svečani tihoti prazniškega počitka, ko utihne zemlja in se oglašča v človeških srcih nebeško kraljestvo, v taki tihoti naj se ozira v nebo, naj bolj jasno

in trezno premišljuje resnico, da nimamo tu stalnega bivališča, da smo tu tujci in popotniki, da je nebo naša domovina in da je naše izveličanje le potem gotovo, če potujemo v novo, nebeško domovino z Jezusom. Na ta način postane sveta tišina, blaženi počitek za vse glasna in prepričevalna pridiga, ki nam pokaže pomen življenja v jasni luči in izlije blagoslov na vso zemljo.

Hlapčevsko delo v teh dneh počiva. A ne samo to. Pod smrtnim grehom je vsak vezan s spodobno pobožnostjo prisostvovati sv. maši, opravičuje ga le bolezen in res tehtni vzroki. Sv. maša je daritev našega Gospoda na križu, obnovljena na nekrvav način po posvečenih služabnikih. Sv. maša je torej ona velika daritev, v kateri zadobiva svet svoje odrešenje, ona je vir in zaključek naše blaženosti. Sredotočje vsega krščanskega življenja, bogoslužja, bogočastja je sv. maša. Studenec je, iz katerega pijemo večno življenje mi popotniki, studenec, ki pošilja hladilne svoje kaplje v kraj očiščevanja, kaplje, vlivajoče trpečim dušam sladki up do večnega življenja v nebesih. — Cerkev pač dobro pozna vsa bogastva, ki so skrita v tej skrivnostni daritvi, vsak dan pošilja svoje duhovne k altarju, da molijo in darujejo daritev, ki naj izbriše grehe zemlje in ji nakloni nebeških blagoslovov. Vsak dan so odprta svetu vrata njenega svetišča, vesela je, ako vidi verne otroke svoje zbrane krog žrtvenika. Ne tira jih siloma na to sv. mesto, vabi jih. Ona pozna slabosti človeškega srca, ve, da odnošaji življenja zahtevajo svoje; zato ob navadnih dneh ne sili, pač svetuje; ob nedeljah in praznikih pa ukazuje, da se zberejo verniki v svetem hramu. Mlačnim in pozabljivim pa kliče z vso resnobo, naj se pod smrtnim grehom udeleže sv. prazniškega opravila.

Vsled te sv. zapovedi mora kristijan vsako nedeljo in vsak praznik priti v Gospodovo svetišče. Tu, kjer leži jagnje božje kot klavna daritev na altarju za naše grehe, tu, kjer preliva svojo nedolžno kri v odrešenje sveta — tu naj poklekne zemeljski romar, spominja naj se večnosti, povzdigne roko in srce in naj v pobožni molitvi zajema iz milostnega studenca. Grešnik naj moli tu, da zadobi milost spreobrnjenja; žalostni, da zadobi tolažbo in lek za zbegano svoje srce; obupajoči, da zadobi srčnost v boju tega življenja; pravičnik pa, da zadobi neprecenljivi dar vstrajati v dobrem do konca. Tako praznuje sv. cerkev dneve Gospodove in dneve svetnikov in uči svoje otroke, da jih praznujejo z njo vred. Duše v vicah prosijo živečo, vojskujočo se cerkev pomoči, k altarju stezajo svoje roke in Jagnje

božje, katero molimo pod podobo kruha in vina, se združi z nami v molitvi in tudi za nje prosi nebeškega Očeta.

Pa še v drugem oziru so nedelje in prazniki izvanredni dnevi v naše izveličanje. Potomci Adamovi smo, nagnjeni grehu, ki vemo, da celo pravični na dan sedemkrat pade. Te vezi pa se morajo streti, ako hočemo postati mi, sužnji greha, otroci prostosti, dediči nebeškega kraljestva. Potujemo v dolgo, neznano večnost; na tej poti morejo opešati naše moči, ako nam ne dohaja nebeška mana v puščavo tega življenja. Cerkev ima oblast zavezovati in odvezovati, na materinskem njenem srcu skesani grešnik vsako uro ob vsakem času zadobi odpuščanje in milost, miza Gospodova je vedno pogrnjena, da sprejema in okrepuje utrujene in obložene. Vsakdo pa ve, da so nedelje in prazniki za to najbolj pripravi in najbolj slovesni dnevi. Tu naredi pričo mašnika račun z Bogom, poklekne skesan pred altar, da prejme „kruh močnih“, da zadobi srčnost in moč za potovanje v dolgo večnost — v večno blaženstvo.

Pokrepčan in spravljen z Bogom želi Njega, ki ga njegova duša ljubi, bolj in bolj spoznavati in spoznanega bolj in bolj ljubiti. „Kdor je iz Boga, posluša besedo božjo“ pravi Izveličar (Iv. 8, 47.) In on, ki se raduje v Bogu, hiti tje k vrelcu besedij večnega življenja. Tu ne vidi človeka, ki mu govori: v služabniku božjem vidi Gospoda samega. Njegove besede so mu luč, ki ga razsvetlujejo, plamen so, ki mu vžigajo v duši žar ljubezni. Luč se širi, ljubezen množi, čuti se poleg vrelca, iz katerega teče večno življenje, čuti se v družbi Prečiste in svetnikov, priznava, da so si vsi nebeščani izvolili najboljši del.

„Kako prijetna so tvoja bivališča, o Gospod“ (Ps. 83, 1.) S temi besedami zapušča božji hram. Domov grede čuti v sebi moč, ki ga vleče kakor navdušenega kraljevega pevca nazaj v Gospodov hram. Tej sili se vda tudi v popoldanskih in tudi v večernih urah: tje hiti, da v molitvi in pobožnem premišljevanju „raste v spoznavanju Boga“. (Kol. 1, 10.) Pa tudi doma v tihi samoti se peča z mislijo na Gospoda in posvečuje nepretrgoma Gospodove dneve. — A še v drugem oziru se razodeva njegova pobožnost, v delih ljubezni. Izgled, nauk Gospodov ga spodbuja, da spoznava v revnih trpinah njega samega. Zato hiti v revno koč, kjer vlada sila in pomanjkanje, tu dela darežljiva desnica, da za njo ne ve levica. Tudi v hišo žalosti hiti, da tolaži obupajoče, hiti k bolnikom, da v bolnem sobratu

počasti trpečega Izveličarja. Ljubezen, ki ne umre, ga žene na gomile, v katerih vlada trohnoba. Tu se spominja umrlih, prosi jim miru, živo se spominja na tem tihotnem kraju resnice, da smo popotniki na zemlji, da se moramo pripravljati za večnost.

Tako bi morali biti praznični dnevi pred vsim dnevi molitve, a tudi dnevi prilike delalni ljubezni do bližnjega. — A zakaj niso, zakaj so uprav nedelje in prazniki redom mnogim dnevi, v katerih se namnožijo njih grehi, tako da so mnogim dnevi teme! Zato, ker so vsi oni spoznavši Boga pozabili nanj, na njegove zapovedi, pozabili, da je med gromom in bliskom govoril: „Spomni se, da posvečuješ sabotni dan“! Besede zakonodajalca so jim izginile iz mislij. Ne iščejo namreč, kar bi morali: Božjega kraljestva in njegove pravice; iščejo le jeze božje in kraljestva pekla. Zakaj pa pravi, goreči kristijani posvečujejo gospodnje dneve? Zato, ker vedo, da solnce tega sveta kmalu zatone, da onstran zatona vzide v lepšem svitu, da razsvetli tam lepši dan, ki nima več večera — dan vstajenja k večnemu nedeljevanju in praznovanju.

L. P.

Božja volja nad vse!

Blagor človeku, ki se ravna vselej in povsod po Božji volji in hodi tisto pot, ki je edino prava in začrtana od Boga.

Kaj je pa Božja volja? Tolikokrat se sliši, to je Božja volja, in ljudje sodijo včasih prav, še večkrat pa neprav, kajti oni podtikujejo Bogu svojo voljo in menijo, da je to Božja volja.

Ako trešči v hišo, ki pogori do tal, ako kmetu toča uniči vse poljske sadeže, ako pobere smrt ženi moža, možu ženo, starišem otroka, vidite, to je Božja volja. Tega ni bilo mogoče človeku odvrniti, kajti vse kar imamo je od Boga. On je gospodar vsemu življenju in smrti. Blagor človeku, ki prenese vdan v voljo Božjo vse križe in težave, katere mu Bog pošlje in kliče z Jobom: „Gospod je dal, Gospod je vzel. Kakor je bilo Gospodu všeč, tako se je zgodilo. Ime Gospodovo bodi češćeno!“

Ako pa kdo samega sebe usmrti, zapelje nedolžnega v greh, bližnjemu krade poštenje in čast, ali je to Božja volja? Gotovo ne, Bog ne mara tega. On nam je to prepovedal in ostre kazni večnega pogubljenja za to zažugal.

Bog nas je ustvaril za nebesa. On hoče, da se vsi izveličamo in ne večno pogubimo. Božja volja je torej to, da vse naše dejanje in nehanje vredimo tako, kakor Bog hoče. Bog nam govori večkrat po svojih dejanjih in znamenjih tako jasno, da prav lahko spoznamo voljo Božjo, ako nismo slepi. Pot, katero nam sam Bog začrta, je gotovo prava in blagor človeku, ki sluša Božji glas in se drži zvesto in neustrašeno

te poti. Vsaj ga spremlja Božja milost na tej poti in ako mu tudi Bog križe in težave pošlje, vendar ne bode opešal nego srečno bo končal pot, ki pelje do živega Boga. „Ker si bil v malem zvest, hočem te nad veliko postaviti“ to mu bode plačilo, ker je vestno in natančno izpolnjeval Božjo voljo.

Veren kristijan pa si tudi prizadeva Božjo voljo prav spoznati. Lepa navada je, da se priporočamo Mariji Pomočnici, ali presvetemu Marijinemu in Jezusovemu srcu za spoznanje Božje volje, posebno kadar si izbiramo stan. In kdor prav goreče moli in zaupljivo prosi, tega Bog gotovo usliši in mu da spoznati to Svojo voljo.

Blagor mu, ki spozna Božjo voljo, pa se tudi po njej ravna. Naj potem pride kar hoče, Bog, ki je človeku pokazal pravo pot, ga bode tudi varoval na tej poti in mu bo vse potrebne milosti dal v toliki meri, da se bo srečno izveličal.

Kako srečni bi bili ljudje, ako bi se zmenili za Božjo voljo, iskali jo in se tudi po njej ravnali. Tako pa celo taki, ki iščejo Božjo voljo in katerim se Bog razodene, mnogokrat zavržejo Božjo voljo in vse drugače ravnaajo nego je Bog odločil. Taki naj se ne čudijo, ako jih tudi Bog zapusti in jim odtegne Svoje milosti, ker iz Boga se ni norčevati.

Koliko srečnih stanov bi bilo, ako bi se bili mladeniči pri izbiranju svojega poklica posvetovali z Bogom in krenili edino na tisto pot, katero jim je Bog pokazal. Koliko srečnih zakonov in vzglednih krščanskih družin bi bilo, ako bi se taki, ki hočejo v zakonski stan stopiti iz pravega namena, prej posvetovali z Bogom in šli v zakon zato, ker je tako Božja volja. Tako pa vidimo veliko družin, kjer ni Božjega blagoslova, kjer je kreg in prepir, preklinjanje, razuzdanost in nezvestoba doma. Temu ni čuda, če pomislimo, da se zakoni sklepajo iz nepravih namenov in stariši hčere za čast in denar prodajajo tistemu barantaču, ki več denarja obljubi.

Nikar ne mislimo, da bo Bog čudeže z nami delal; dovolj je, ako nam Bog pravo pot pokaže. Naša dolžnost je potem se te poti držati. In ako bi vse na svetu izgubili, svoje duše pa vendar ne pogubimo, če smo to storili, kar Bog hoče.

A Bog nas ne bo vlekel za lase na pravo pot. Odločitev imamo sami v rokah, ali z Bogom, ali brez Boga, kakor sami hočemo. Pot v večno življenje je le ena, če tudi ozka in trnjeva vendar le pa prava — in le ena!

Ker sem spoznal Tvojo voljo o Gospod vojskinih trum, hočem se vedno zvesto in natančno držati te spoznane poti, ki si mi jo načrtal v Svoji neskončni usmiljenosti. Gospod ne dopusti, da bi katerikrat krenil le za eden trenutek s te poti. Hvaljen bodi na veke vekov moj Bog in Gospod!

Vercus — iz Žirovskih hribov.

Izlam in krščanstvo.

(Dalje.)

Poročila nam povedo, da je bil Mohamed vselej jako vstrajen, podjeten in pošten. Ko je bil star 25 let, ponudila se mu je bogata 40letna vdova Kadidža

za ženo. Mahomed je z veseljem vsprejel ponudbo. Živel je srečno s svojo priletno ženo, ki mu je rodila dva sina in štiri hčere. Tako je živel mirno in zadovoljno do svojega 40. leta. Doslej ni nihče opazil na njem kaj posebnega; bil je tak kakor vsi drugi arabski trgovci. A tedaj se je izvršila nakrat velika izpremema. Alah ga je čudežno poklical v svoje poslanstvo. Tradicija o tem njegovem pozvanju je jako različna. Vendar približno soglaša v tem, da se je v mesecu ramazanu prikazal Mahomedu v sanjah angelj Džibril (Gabrijel) in mu dal neki spis, naj ga bere. Mahomed se je branil, a angelj ga zgrabi in tako stisne, da bi ubogi Mahomed skoro izdahnul. Nato se je vdal. Angelj mu je povedal, da je izbran za božjega poslanca. Potem je bil skoro vsak čas zamaknjen; Bog in angelj sta mu razodevala razne skrivnosti. Včasih se je celo njegova žena pričala o prikazni in zato je bila ona prva vernica. — Potem je „razodetje“ tri leta prestalo. Žalost Mahomedova je bila neizmerna. A na novo se je prikazal Džibril in odslej je prihajal vsak dan ter učil Mahomeda božjih skrivnostij.

Mahomed bi bil moral kajpada pridobiti svoje someščane, da bi bili verjeli njegovemu poslanstvu. A to je bilo težko. Čeprav ni bil siromašen, vendar se ni mogel meriti z bogatimi mekanskimi aristokrati, ki so prezirali vsacega manj premožnega Arabca. Socijalne razmere so bile one čase v Meki podobne našim: nekaj rodovin je imelo skoro vse bogastvo v svojih pesteh, a velik del prebivalstva je bil brez vsakega imetja. Meka je imela že tedaj dosti svojega „proletarijata“. Mahomed je izprevidel, da je najbolje, ako se poprime nižjih slojev. Zato je proglasil po Alahovem navdihnjenju, da so bogatini grešniki, kateri prav gotovo po smrti ne pridejo v raj, če se preje ne očistijo s tem, da podpirajo siromake s posebnim davkom. Imenuje jih malikovalce (sura 96.): človek vganja malikovalstvo — ker je obogatel. — Ta njegov socijalistiški nauk mu je kmalu pridobil obilo pristašev, obenem pa tudi dosti sovražnikov. Skoro vsi premožnejši Koraišiti so nastopili proti njemu. Mahomed je uvidel, da tako ne pojde dalje. Zato je gledal, kje bi si pridobil novih prijateljev. Poskušal je v sosednjih mestih in naselbinah navdušiti prebivalce za svoje ideje, a povsod so ga neljubeznivo odpravili; nikjer se niso hoteli zameriti bogatim Koraišitom.

Slednjič se je posrečilo že na pol obupanemu proroku najti ugodna tla svojim naukom.

Bilo je to severno od Meke ležeče mesto Jatrib ali Medina. To mesto je bilo sprva popolnoma židovsko, a pozneje so se ga polastili Arabci in Židje so se jim morali pokoravati. Mahomed je stopil najprej v tajno zvezo z Medinci, in ko je imel tam dovolj pristašev, preselil se je očitno z vsemi svojimi verniki na novo mesto.*) Tu so si sezidali hiše in se stalno naselili. V to dobo spada mnogo koranskih sur, katere je Mahomed pisal, kakor mu je kazalo.***) Kadar se je pojavilo kako nasprotno proti njemu, napisal je naglo nekaj „božjih“ besedij, s katerimi Alah ostro obsoja nasprotnike svojega proroka.

Glavni namen, radi katerega se je Mahomed oprijel Medincev, je bil ta, da se z njihovo pomočjo maščuje nad Meko. Za ta načrt jih ni bilo ravno težko pridobiti, ker že dalj časa je bilo nekako tekmovanje med Meko in Medino za trgovinsko prvenstvo v Arabiji. Najprej jih je znal Mahomed premotiti, da so bili v dno duše prepričani o njegovem božjem poslanstvu. Zato mu ni bilo težko prilastiti si neomejenega gospodstva nad mestom. Pripravljaj jih je na boj s tem, da je najprej z malimi četami napadal karavane in trgovce ter jim jemal blago. Ker se mu Židje niso marali pridružiti, pričel je neusmiljeno gonjo proti Židom. Vse židovske naselbine v okolici je opustošil, vzel jim imetje, nje same pa pregnal ali pomoril ali jih tudi zaslužnil. S temi roparskimi napadi si je mnogo opomogel. Zveste svoje vernike je obilo nagradil, ob enem pa si nabavil vsega potrebnega za večja vojna podjetja.

Ko je pri nekem zavrtnem napadu pomoril več Mekancev, dvignila se je vsa Meka proti Mohamedu. 1000 pešcev in 100 konjenikov je prihrumelo proti Medini; Mahomed je svojce navdušil za boj z obljubo, da mu je Alah dal 1000 angeljev na pomoč. Radi nereda v mekan-

*) Ta Mahomedov beg (arabski »hedžra«) je tolike važnosti za nadaljni razvoj islama, da po tem dogodku štejejo še dandanes mahomedanci leta, kakor mi kristijani po rojstvu Kristovem.

**) Mahomed je napisal vse one »resnice«, ki jih morajo verovati njegovi verniki. Zbirka teh zapiskov se imenuje arabski koran, ali: kur'an, kar bi se reklo po naše: berilo. Celi koran se deli v 114 sur (spisov); vsaka sura ima zopet večje ali manje število vrstic. Koran je pisan večinoma v govornem tonu, ker navadno je Mahomed prej govoril svojim vernim, potem šele pisal. Opaža se tudi neki nestalen sistem, ki daje suram pesniški izraz, vendar »ne doni našemu ušesu koranov slog niti dovolj harmonično, da bi nam pripravljaj pesniškega okusa, niti dovolj jasno, da bi ga smeli imenovati izgledno prozo.« (Grimme. Mahom. II. Bd. 23.) Sure niso razvrščene niti kronološko, kakor so bile spisane, niti sistematično. Zato morejo islamski »teologi« tem svojevoljneje razlagati koranske nauke.

skih četah je Mahomed res zmagal. Doneči slavo so bili kmalu na to spisani v „sveti“ knjigi. Bogati plen in vojno odškodnino so si razdelili med seboj: peti del je bil odločen „proroku“. Po tej zmagi je padel Mahomed še bolj kruto po Židih, ker se niso vdeležili boja. Celo nekateri zvesti „moslemini“*) so se ustavljali takemu početju.

Meka ni mogla pozabiti sramotnega poraza. Na tihem se je pripravljala na boj. Tretje leto po hedžri se je bližalo 3000 pešcev in 200 konjenikov Medini. Mahomed je zbral okrog sebe 1000 mož ter jim obljubil 5000 angeljev na pomoč; drago je poplačal svojo trdoglavost, da se je kljub vsemu prigovarjanju spustil v boj: Mekanci so ga pošteno premagali. Padlo je 65 muslimov in Mahomed sam je bil ranjen.

Po tej bitki pri Ohodu je pomogla Mahomedu le njegova prekanjenost, da ga niso pustili verniki na cedilu. Prepričal jih je, da jih je Alah kaznoval, ker so premalo verni. — Ta poraz Mahomeda ni potrl: že dve leti pozneje je korakal z mogočno vojsko naravnost proti Meki. Več nego 10.000 oboroženih mož je vodil proti svojemu rodному mestu. Koraišiti so uvideli, da je vsak odpor zaman, zato so se vdali. Pri tej priliki se je pokazal Mahomed velikodušnega: pomoril je samo deset Mekancev, druge je pomilostil in jim pustil tudi imetje. Le islam so morali vsprejeti in priznati njega za neomejenega gospodarja. Da se je Meka tako brzo vdala, iskati je vzroka v veliki lakomnosti Arabcev. Prebivalci Meke so videli, kako hitro so obogateli Mahomedovi prijatelji; in ker jim je bilo bogastvo več nego bogovi in vse drugo, vклонili so se mu radovoljno, češ, tako si bodo na lep način pomnožili premoženje.

Ta nada jih ni varala; pri roparskih napadih na Žide in paganske Arabce, koji niso marali za islam, so bili deležni bogatega plena.

Mahomed je proglasil že prej za glavno in edino svetišče Čabo v Meki. Natvezil je svojim vernikom, da je to svetišče vstanovil Abraham. Predpisal je tudi, kako se mora častiti sveti kamen i. dr. Ko je bil osvojil Meko, mislil se ni vračati v Medino; a to je jako užalilo zveste njegove tamošnje vernike. Da se izogne kakim uporom, vrnil se je v Medino.

*) Islam je arabska beseda in pomenja vdanost (v Boga); izpeljuje se od besede »salām« (mir, blagor). Kdor se priznava islamu, imenuje se moslem ali muslim (v množini arab. moslemini), kar znači toliko kakor četa islamova.

Tam je živel zadnja leta silno razuzdano: ob enem je pošiljal čete in jih tudi sam vodil po vsej Arabiji. V 10. letu po hedžri je bila vsa Arabija v njegovi oblasti. Leta 11. po h. dne 12. rebija je nenadoma umrl. Prijatelji so ga umili in o polnoči pokopali na istem mestu, kjer je izdihnil. Za naslednika so izvolili koj nato Abu Bekra, ker ni Mahomed sam nikogar določil.

Bogoslov Karol Cankar.

(Dalje pride.)

Književnost.

Nedolžnim srcem. Pesmi s slikami. Zbral Anton Kržič. (Ponatis iz „Vrtca“ in „Angeljčka“. — V Ljubljani 1901. Založilo društvo „Pripravniki dom.“ Tisk Katoliške tiskarne.)

Vrednik „Vrtcu“ in „Angeljčku“ prof. Kržič je naklonil s tem delcem šolski mladini, zlasti prvcem lep književni dar. V mladinskih listih „Vrtcu“ in „Angeljčku“ natisnjene pesmice — nad devetdeset jih je teh ljubkih otroških pesmic in do 70 slik in sličic; — je zbral in jih razporedil po vsebini. Razporedil jih je tako, kakor je mislil, da bode duhu mladine najbolj primerno. Da je stvar izborna pogodil, o tem se prepriča vsak, ki knjižico vzame v roke. — Vse delce še da razdeliti v dva dela. V prvem delu se nanašajo pesmice na najvažnejše godove in čase v cerkvenem letu in na štiri letne čase. Nekatere med božičnimi, med posvečenimi Kraljici majnika in angelju varuhu, zlasti med onimi na grobovih so res ganljive — gotovo se vcepijo globoko v „nedolžna srca“, posebno še, ker so tako lepo umerjene otroškim čutilom, nežnim srcem. V drugem delu si slede vsakovrstne pesmi o vseh rečeh, ki so priljubljene nepokvarjenim srcem. Ljubke prinatiscnjene sličice so prav umesten komentar vsebini, prav dober pomoček šibkemu spominju, nekaka vada, ki prisili vsakega, da bere tudi dotično pesmico in si jo s pomočjo slike vtisne v spominj. Res, vsebina je za — nedolžna srca. Zbirka dela čast neumornemu vredniku, ki zbira že nekaj let okrog sebe mlade pesniške in pisateljske moči v ta namen, da preskrbi nedolžni mladini primerne berila. Mladina želi berila, če nima primerne, sega po neprimernem. Da to delo ni posebno lahko, o tem nas prepriča nedavno pretekla literarna doba, v kateri se je za mladino bore malo pisalo.

Po tej knjižici naj bi torej segli skrbni stariši, kjer jim je težko najti primernejšega darila svojim otrokom. Katehetje, zlasti še šolska vodstva naj bi med darili, ki se koncem leta dele pridnim šolarjem, ne prezrli te lepe knjižice.

Mladinoljubi — bodi vam knjižica toplo priporočena!

L. P.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec februarij 1902:
Delajmo pokoro!

(Namen potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

b) Posebni nameni:

8.) **Sv. Juvenotj.** Slovenska mladina. Razširjanje prave omike po katoliškem časopisu. Katoliška duhovščina v Bosni.

9.) **Sv. Ciril Aleksandrijski.** Ugled duhovskega stanu pred svetom. Ponižanje nasprotnikov sv. cerkve.

10.) **Sv. Šolastika.** Družba sv. Cirila in Metoda in njeni podporniki. Dejanska ljubezen do bližnjika.

11.) **Sv. Deziderij.** Sv. Oče. S Francoskega pregnani redovniki.

12.) **Pepelnica.** Vestno izpolnovanje cerkvenih ukazov glede posta. Ljubezen do samote.

13.) **Sv. Gregorij II.** Slovensko vseučilišče. Slovenski visokošolci, srednješolci in ljudskošolci.

14.) **Sv. Valentin** Slovenski bogoslovci. Premišljevanje trpljenja Kristovega.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Sroa.

Zahvala.

Napadla me je pljučnica tako hudo, da je zdravnik zadnje upanje odrekel in vsi okoli stoječi so čakali zadnjega izdihla. Ali naša ljuba Gospa je vslišala prošnjo moje dobre sestre in prav hitro se mi je izboljšalo. Sedaj izrekam najsrčnejšo zahvalo naši ljubi Gospej presv. Srca Jezusovega.

Kranjska Gora.

Josip Pečar,
duhoven v pokoji.

Raznoterosu

Bismarck je velik mož svojega nemškega naroda. Tudi ga časte Nemci v svoji hvaležnosti nad mero navadnega človeškega čiščenja. Vse to bi bilo prav: vsak narod naj časti svoje velikane in svoje zaslužnjake. Narod, ki svojih odličnjakov ne časti, nikakor ni vreden sreče, da so se mu rodili. — A zapiski generala grofa Blumenthal, ki jih je izdal te dni njegov sin, so pa pokazali, da je bil Bismarck pač velik mož, ne pa velik človek. Bismarck ni imel človeškega srca. General grof Blumenthal je namreč l. 1871 zapovedoval onemu topništvu, ki je oblegalo Pariz. Vsi generali nemške armade pa so trdili z Blumenthalom vred, da bode bombardiranje francoske prvostolnice brez Nemcem vgodnih posledic. Vsi so bili odločno zoper; že s strogo vojaškega stališča so bili zoper — ko bi jih tudi ne bili vodili nikaki humanitetni nagibi. — A takrat vsemogočni Bismarck pa je prisilil, da se je pariško bombardovanje nadaljevalo še potem, ko so jasni postali nevspehi prvih dni. Bismarck si je postavil tem činom spomenik neusmiljenosti, rabeljstva ter pomanjkanja vsacega človeškega čuvstvovanja. To zgodovinsko novost o velikem talentu Bismarcku človeštvo torej zahvaljuje sinu generala grofa Blumenthal. — Bismarck se sicer še počasti med pruskimi Nemci; žal, tudi morda še med avstrijskimi Nemci. In ne le med Nemci — v slovensko Celje prišed s koledvora zabereš neposredne pred seboj nad hišami nadpisano „Bismarckov trg.“ Torej Bismarck med Slovenci! A čutečnikov ga po teh odkritjih nikdo več ne bode spoštoval kakor človeka. — To pa je bridko: človek biti in ne biti — človek!